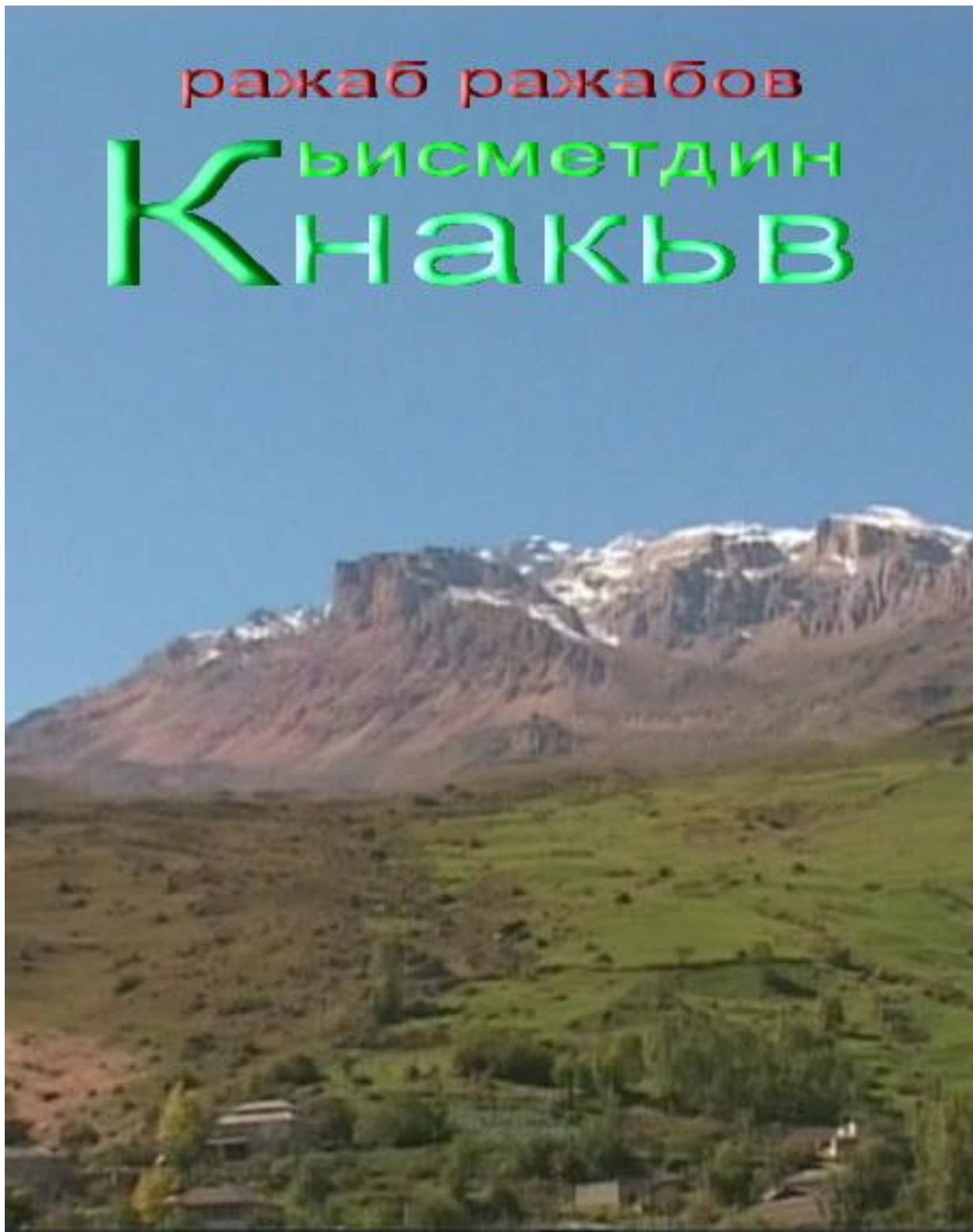

ражаб ражабов

КЪИСМЕТДИН
КНАКЪВ

Хъсан крарин рекъевай кас.

Гъикъван чун алай девирдикай, девирдин инсанрикай пис рахайтани, хъсан крарин рекъевай инсанарни чал тимил дуьшуьш жезвач. Гъа ихътин хъсан ксарин жергейра зи хуьруьнви, бажарагълу педагог, журналист, шаир Ислеман халудин хва Ражабни ава.

Ражабов Ражаб Ислеманан хва 1941 – йисуз Докъузпара райондин Миграгърин хуьре дидедиз хъана. Адан аял вахтар Ватандин чехи дяведин ва дяведин гуьгъуьнин четин йисарал гьалтзава. Адан тандал бегъем партал, руфуна тухдалди фу тахъай вахтар гзаф хъана. Гъавилай адаз зегъметдин дадни фад чир хъана.

Миграгърин хуьруьн юкъван школа хъсан кьиметралди акьалтIарай жегъилди 1961 – 1964 – йисара Советрин Армиядин жергейра къуллугъна. 1966 – йисуз Ражабов Ражабакай В. И. Ленинан тIварунихъ галай Дагъустандин гьукуматдин университетдин филологиядин факультетдин студент жезва ва 1971 – йисуз агалкъунралди куьтягъзава. Университет акьалтIарай жегъил пешекарди Къурагъа, Дербент шегъерда, Джалгъанда ва 1974 – йисалай хайи, вичи кIелай Миграгърин школада муаллимвилини, школадин директорвилини лап важиблу везифаяр тамамарзава. Ада са шумуд несилдиз мектебда чирвилер къачудай ва уьмуьрдин чехи рекъериз экъечIдай мумкинвилер яратмишна.

Вичин муаллимвилини тежрибада Ражаб муаллимди халкъдин тербиядин ирсинай гегъеншидиз менфят къачузва. Адаз халкъдин фольклор, адетар, къанун – къайдаяр лап хъсандиз чида. Хайи чIалал, культурадал ам лап дериндай ашукъ я ва вичи тербия гузвай аяларни ашукъариз алахъзава. Вичи тарс гузвай гъар са ученикдин алакьунал ва агалкъунал шадвал ва дамахзава. 2002 – йисалай къенини йикъалди Ражабов Ражаба Миграгърин юкъван школада завуч яз зегъмет чIугвазва.

Ражаб Ражабован гъакъисагъ зегъметдиз гьукуматдини кьимет тагана туш. ИкI, 1979 ва 1982 – йисара Дагъустандин просвещенидин министрдин къул алаз Гъуьрметдин грамотайрин, 1990 – йисуз «отличник народного образования ДАССР» знакдин сагъиб хъана. Халкъдин образованидин хиле яргъал йисара чIугур бегъерлу зегъметдай Ражаб Ражабоваз 2007 – йисуз «Россиядин Федерациядин общий образованидин лайихлу работник» лагъай гъуьрметдин тIвар ганва. Ибур, гьелбетда, гъвечIи агалкъунар туш.

Ражабов Ражаб кIусни дамах, лавгъавал квачир, ачух рикIин, сабурулу къилихрин, чарадан дердиникай хабар къадай, герек чIавуз стхавилин гъил къадай халис лезги я.

Педагогвилини кIвалахдал зегъмет чIугвазватIани, Ражаб муаллимди райондин, республикадин газетрихъни журналрихъ галаз сих алакъа хуьзва. Абурун чинрай Ражаб Ражабован маракьлу материалар аквазва. Саки 30 йисалай гзаф чи лезги чIалал акъатзавай газетрани журналра Ражаб муаллимдин чи баркаллу инсанриз, абурун зегъметдиз бахшнавай материалар чап авуна ва ийизва. Гъавилай 2008 – йисуз ам Россиядин Федерациядин журналистрин Союздин членвилени къабулна.

Райондин, республикадин лезги чIалал акъатзавай газетрин ва журналрин корреспондентди гъа са чIавуз шиирарни теснифзава. Абур мукъвал – мукъвал чи газетра, журналра чапзава. ИкI, 2007 – йисуз адан сад лагъай «Санал жен чун» шииррин ктаб чапдай акъатна. Гила чи шииратдал ашукъбуран суфрадал «Къисметдин накъв» тIвар алай ктаб гъанва.

Ктаб гъам акунризни, гъам мана – метлебдизни вижевайди хъанва. Ада ктабда вичин эсеррихъ галаз хайи рушан эсерарни сад авуна ктабдал чан гъанва. Им муаллим – шаирдин еке агалкъун ва алакьун я. И карда шаирдин ирс балайри давамарзавайди ашкара ийизва. Ражаб Ражабован шииррин чIал регъятдиз кIелиз жедай цIалцIамди, образралди девлетлуди я, гъакIни гуьзел ибарайрикай менфят къачунва. Ктабда гъатнавай вири эсерар Ражаб муаллимди – шаирди хайи Ватан кIан хъунин, къегъал рухвайрал дамах авунин, гуьзелвилел гъейран хъунин ва чал уьмуьрда гьалтзавай бязи татугайвилер негъ авунин ругъдаллаз кхъенвайбур я, буюр, кIела! Чи мурад гележегда Ражаб Ражабован яратмишунрин рекъе бегъерлу агалкъунар хъун я.

Гуьлмегъамед Шугаев,
Россиядин писателрин ва журналистрин Союзрин член.

Къисметдин накъв

Яран магъле – къисметдин накъв,
Гъикъван чими я вун рикъиз!
Чиргъерикай салзава за,
Ашкъи аваз гатун цикъиз.

Зегъметдин цуьк бахш ийида
И дуьньяда касдиз масан.
Зегъметдин гъекъ нуш я чандиз, -
Зи гатфарин абулейсан.

Яран чилел экъечъай тар,
Ви пешерив рахазва зун.
Гагъ секин яз, гагъ къал алаз,
Чан алайд хъиз аквазва вун.

Зи рикъиз вун я хъи ухшар,
Динжвал течир хъуьтъуьз, гатуз.
Дерин сирер, крар бязи
Вавай анжах жезвач къатъуз.

Сегъер – сегъер нуькрен мани
Чкъиз жеда хилерилай.
Куьз ятани вич – вичелай
Фида накъвар вилерилай.

АЗИЗ МУГРАГЪ

(мани)

Къе Муграгъиз сувар гъахъна,
Деминалла звал.
Телевизор – сервиз гъахъна
Абад я гъар къвал.

Келемни як, бахча жезва
Жегъилдин гъекъер.
Уьмуьрдикай хунча жезва
Ачух яз рекъер.

Никъери бул гузва бегъер,
Алим яз лежбер.
Муграгъвиди Къемер, Арбен
Ийизва эзбер.

Камаллувал кукъуш туш ви
Вад агъзур йисан.
Халичайрал ашукъ я ви
Намуслу инсан.

Принев:

Вун авадан хъурай мадни,
Зи азиз Муграгъ.
Бахтуни цуьк гъурай мадни
Къилел алаз рагъ.

Зи хуьр

Ви рухвайриз ава тагъсиб,
Жедач пузмиш гъич ви абур.
Жедай четин кардал гъалиб,
Зи Муграгъ – цекверин КIамбур.

Акьул гъуьл я, берекат – бул,
Ашукьдин рикI хъиз я жегъил.
Самур хъиз вун физва вилик,
Уьмуьрлух ви къада за гъил.

Масан чIал

Вишералди ава чIалар,
Гъардаз са чIал хъсан я хьи!
Дуньяд вири чIаларикай
Заз лезги чIал масан я хьи!
Заз чим гузвай, заз экв гузвай
Хайи чIалан заргар я зун.
Вун зи мецел аламай къван
Гатун юкъ хъиз азгар я зун.

Бизар базар

«-Зи чIул къачу!», «-Зи кул къачу!»,
Минетзава перт папари,
«Худ» базардик Чарабеган
Кутунва ван мад къапари.

- «Къуна затIар жувахъ авай
Ша захъ галаз вун базардиз,
КIан жемир ваз пулар цавай,
Ябни гумир на азардиз!».

- «Гена сагъ хъуй рушар, сусар
Зи гъалдикай хабар къазвай!
Гуда мад чепед кIусар,
Хуьда къил чандив тIазвай!»

Бизар базар, бизар базар!
КIвални, чуьлни вун хъанва чаз
ТефейтIа къе гъилияй газар...
Югъди азаб гун хъанва чаз.

Гиликънава карханаяр,
Къанун амач, мажиб амач.
Чур хъанва лап чи араяр,
Са адалат, айиб амач.

Алвердин негъ рекъе ава
Гъвечи-гъвечи аяларни,
Жезва вири, гъайиф, ява:
Куърпе чІаван хияларни.

Диленчияр сузадава
Ал ракъиник муртІара.
Девлетлуйри рагъданрихъ хъиз
Пулар твазва кІунтІара.

Пинияр кІанз, къенфетар кІанз
Садан бала шехъзава,
Гъуъжетар къаз, яхаяр къаз
Сада ажуз негъзава.

Язух базар, бизар базар,
Эхиратдин майдан хъанвай,
ТакІан базар, бизар базар,
Са чан я вун гардан ханвай.

Пулдихъ къаних жегъил руша
Эхир вични гана маса.
Килиг къванни мийир, хъша!
Хъияхъ гъиле жуван аса!

1996-йис

«Чуран яц»

Келле бушди вилик жезва:
Гъарам пулда къуват хъанва.
Дуъз кас адан гъилик жезва.
«Гъахъвал» гафни рикІиз къанва.

Къуллугъ кІевиз къуна гъиле,
Яланчияр шад я къиле.
«Спекулянт» гаф амач сиве.
Пакагъан югъ къенва, неве.

Салам къада авачиз хуш,
Экъисна къве къизилд сасни.
Кар барбатІ хъун кепекдай туш,
Гуъзчивалдай амач касни.

Беденди виш патахъ ян гуз,
На лугъуди са цуък я ам.
Чехибуруз вичин чан гуз,
Чуран яц хъиз, пагъ, куък я ам!

Къуьд, къуьд...къуьд я. Рази я зун
Жив хьунални, къай хьунални.
Гатфар, гатфар...
Рази туш зун
ХьуьтIуьккай пай вазни гунал:

ГьакIани я уьмуьр куьруь,
Магьрумни я ракьарикай,
Яшайишни ибарат я
РикIи рикI тIуьр йикьарикай.

* * *

Вун амачиз - уьмуьр амач:
Ракьар, цифер сад хьанва заз.
Вун архайин хьанва жеди,
Дердер – гьамар мад хьанва заз.

РикI алай кас, вун галачиз:
Меслятарда нихъ галаз за?
РикI алай кас, вун галачиз,
Ички хьвада цихъ галаз за!

КIанда шехьун кас галачиз:
Ви пак къамат рикIел хкиз,
КIандач дуйнья вун амачир,
Гьазур я зи рагъни экиз.

* * *

Агьзурдан вил ала вал,
Агьзурдан гьил ала вал,
Агьзурдан кьил ала вал,
Бахтикьара, чIагайди.

* * *

Садвал, дуствал къакьатзава,
Элдай суза акьатзава,
Инсан виляй аватзава,
Чав къурхувал агатзава.

* * *

ТIуьна – хьвана хьфена дустар,
РикIе туна талгьай тостар.

* * *

Манидин ван япараваз,
Дадлу хуърек къапараваз,
Еке килфет тушни ваз хуш?
Вун бахтунихъ къекъвезва, руш.

«Келзава за цусад лагъай классда»

- КІан хъайила къарагъда зун месикай,
Инжиклу туш са кас зи мецикай.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Ахмур авур касдихъ галаз хъелзава.

Къах жен герек аялар зун акурла,
Таяр катин вилера вил акъурла.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Зун агатай гъар са касди шелзава.

Айиб жеда ктаб, дафтар гъиле къаз,
КІандач рикІиз юлдашрилай вине къаз.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Муаллимрин тарсара за мелзава.

Хазва парта, хазва шуъше - гъайиф туш,
Силач я зун: мускІуларни зайиф туш.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Йикъа чІуру крарикай селзава.

Алахъзава виш жуъредин багъна къаз
Гуз инсафсуз милиция къурху заз.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Гъар сеферда халудиз за телзава.

Ръкетир хъун зи рикІ алай кІвалах я,
Зун хътин хва мукъвабурун дамах я.
Цусад лагъай классда за кІелзава,
Яшайишдал жуваз хас тир гелзава.

* * *

Къе азарлу хъайила,
Заз бутылка гъана на.
Хъвазвай чІавуз, ажугълуз,
Къунвай рюмка хана на.

* * *

Бахтлу йисар зи Ватандин алатна,
Шехъзава чун къе фикирдик акатна.
Москва – умуд – хъанва рикГиз чи къайи,
Чан аламаз твазвай сура халкъ хайи.
Цавуз къванни хъфенайтГа руьгьер чи.
Белки, гъана динж хъхъайтГа рикГер чи.

* * *

Зи гад, зи зул...
Гатфари заз цуьквер ганач,
Гатуз марфар, ракъар хъанач,
Зулуз багъди бегьер гъанач:
Къуьд кIвачера жезва аруш.

Вуч кIанзава квез завай, ахварар?

Атана руг хура аваз гару
Дагъд кукIушдал писдиз эляна зун,
Авудна зун гагъ фузариз дерин,
Гагъ кеврек къванерихъ геляна зун.

Алудна цифеди кIвалин къене
Дуьз терев дакIарринни ракIарин.
Акъатзава хурай рикI дарих яз,
Хъанва зун тай къацIанвай вакIарин.

Акатнава кIвал живедик чIагай.
Амач экв, чим хъийизмач пичери.
Зурзава беден, къунва муркIади,
Мурзава къаю къунвай кIвачери.

Рахаз цавар, цIай – тIурфанди чил, цав
Какадарнава сад садакъ галаз.
Пехъи селди винидихъай атай
Йикъалдарна кIвал сефил зун аваз...

Вуч кIанзава квез завай, ахварар?
Захъ галаз куьне куьз ялзава цIил?
ГъакIани уьмуьр физвач кефина,
Жезва рикI тIар, акъатзавач зи къил.

Хтулдиз

Зи рикI тIарай балад бала,

Гъарай эвер ваз нуш яни?
Уьмуьрдуьз дуьз алад, бала,
Чуру кIвалах ваз хуш яни?

Чехибуруз яб тагайла,
Чехи бала кьведа кьилел:
ГьикI эхна тIал алуькайла,
Машиндин борт назик гьилел?

Эверна няс аялди ваз.
И пис хабар гана хьи чаз.
Больницадиз вуж атурай?
Ваз тIал эхдай гуж атурай!

Гъамарин майдан я дуьнья.

(Жамидинан 75 йисаз талукь яз).

И дуьньядиз вун инсан яз атана,
И дуьньядай вун инсан яз хьфена,
Баркалладин иес хьайи жамидин,
Ватан патал рикI гьамиша ифенай.

Уьмуьр хьана амукьайди тарихда,
Дустари вун алудзавач рикIелай,
Ашкьидалди яшлубуру, жегьилри
Кьачузва тарс сатирадин никIелай.

Зарафатдай квачиз тади, фагьумна,
Гьар хуьре са дуст хьана ваз халисан.
Сувар жедай вун акурла, вун хтайла,
Валай рази яз амукьдай гьар инсан.

Еке гьуьрмет хьана халкьдин арада,
Садрани халкьдин рикIелай алатдач,
Ви шииррин тербияди таьсирда,
Югьди-йифди кIелайтIани галатдач.

Ахмакьар гьавурдик кутун четин я,
И четин кар ви уьмуьрд пеше хьана.
Дуьшуьш яз хьайи крарни, кьегьал яз,
Жемятдин арада вун шуьше хьана.

Хьана уьмуьр лап терсиба, Жамидин,
Акьвазна ви кьелем жезва ругуд йис.
Кьан хьийизмач зегьметчи кас инсандай,
Мусибатри элдиз кье тIуш гузва пис.

Хьана хуьруьн библиотекадал тIвар,
Куючяр мус жедатIа тIварунихъ ви?

Гъамарин майдан я дуйнья, Жамидин!
Садазни тахъай фана дуйнья ичИ!

23-май 2009-йисан.

Гъайиф.

(Са дустунин дерт).

Сада-садаз къунай кьинер:
Вафалувилин хуьн чинер.
Умудрал гьалчна къванер.
Ваз за чIугур лифер гъайиф!
Муьгъуббатдин лугъуз мани,
Эцигна кьил метIерал зи,
Хвешивилай шад яз рикI ви,
Ваз за храй кифер гъайиф!
Велед жедай ваз бахт гана,
Дуйньяд нямет ваз за гъана,
Сувун тIулай гьекь-каф хъана
Ваз дашмишай гьефер гъайиф!
Пушкинан я махунин гьал;
Къариди хъиз, туна на къал.
Чирнач ваз вуч ятIа дарвал;
Лайих тушир кефер гъайиф!
КIел хъана зун, жанавур- вун.
Ви пеше я заз румар гун.
Фикирайла, я бахтсуз зун.
Вахъ галаз фей сефер гъайиф!
Гуз азият чандиз жуван,
Фу нез хъана гагъ-гагъ яван.
Къени рикIин ийиз дуван,
За чукIурай цифер гъайиф!
Гуда , ажеб , сикIре хъиз наз!
«Кефи авач» лагъайла заз,
Рекьидай зун рикI гъапа къаз,
АкI акъудай йифер гъайиф!
Чехи яшар! Къурла аса,
Хъсан я хьи къисмет маса!
Ахгакъдач зун куьнуьвни са.
Зи йисарин пифер гъайиф!

Вил патавай дешегъли

Къекъведайла ашна галаз вун паркада,
Жеда чуьнуьх акурла хуьруьн эгъли.
Са касдизни тахъуй къисмет дугъри тир
Ахварани вил патавай дишегъли.

Намуссуздаказ туькIурда дерт вичин,
Фикирдач кIусни чандикай, кIваликай.

Рахада кьулухъай итимдин халис,
Ягъанатарда «рикI алай» гъуьлуькай.

Ягъсуз жеда гъич тай туширдахъ, гъатта,
Аялдихъни кьуьзуьдахъ галаз нуш яз,
Пел чIурдач гъич дуюшуьш хъайи жегъилдаз,
Алачиз рахада гуьгъуьлдиз хуш яз.

ЧкIида гафар цлал алуькай кIахар хъиз,
Къайгъусуздаз кIамай къван ая ахмур.
Хатадайни вичик нукъсан кутадач,
Терс килигиз ийида адахли мур.

Жанавурдиз хъиз кат хъийидай руказ
Авач къадир ийизвай къван гъуьрметрин.
Катиз – галтугиз акъудна гъакI йисар,
Уьмуьрда ам иес хъана туьгъметрин.

Акунач адаз кIвал кIвал яз, гъуьл-гъуьл яз,
ГъвечIи яшда муьжуьд гъуьлуьз фена ам.
Гъуьрметдин гаф, аял – куял тахъана,
КицI хъиз пехъи вахтсуздаказ къена ам.

Буба къена аваз жегъил яшара,
Стхад бармак гъатна даим вилера,
Аллагъдикай кичIе тахъай вафасуз,
Негъзава вун на къацIурай чилери!

Къурхут жедачни?

Инсанар мад къве сортуниз хъхъанва пай:
Тарашчияр физва садлай сортунай.
Зегъметчи инсан аватна абурдай,
Ахкъатзавач хев гаватай кIуртунай.

Вишералди хуьруьнвийри кIвал туна,
НетIре къуна шегъерра кIвалахзава.
АквазвачIан вилериз кепекни са,
Хизанри хцел, бубадал дамахзава.

Ватан шаксуз ширин я, пакагъан къак
Са касдинни, са зеррени кмач умуд:
Къурхут жедачни бес? Къадим Миграгъа
Кас амачиз буш я кIвалер са шумуд.

Гъуьлягъри эвеззава верчер, малар
ХарапIайра, никIера - туькьуьл къалар.
Шехъзава рикIер чи: рекъизва хуьрер,
Гъар къуз жезва артух фикиррин хирер.

Суал

Гитлеран чтуру ниятдивай,
Адан яракьлу кьуватдивай
Чуктуриз тахъай СССР чи
Чуктурна жуванбуру, аваз
Кьиле пулдихъ кьаних са кьучи.

«Вичиз кьадар» тарашна уьлкве,
Хайи халкъ туна кесибвиле.
Къе гаф кардивай къакъатзава,
Зегьметчидай цур акъатзава.

Ни таъминарда кваллахдалди
Жегьил – жаван, гьакI хизандин кьил?
Зегьметдин гьакъи варцаралди
Гьатдач гьиле эгъвейтани чил.

Югъ – кьандавай паргални тIуьн – хьун...
Жезва багъа инсаф авачиз.
Аялрин кьилив хквезва буба
Куьчедай недай са затI гвачиз.

Яхун, сефил бицIекрин сивел
Алач хъвер, ала нагъв вилерал.
Хьуй ваз суал: хъжедатIа гьахъвал
Кьенлай кьулухъ, яраб, чилерал?

* * *

Йис хьанвай руш я вун,
Къизилдин кьуш я вун,
Хизандиз хуш я вун,
КIвалин экв – Анита.

Гьамиша вун сагъ хьуй,
Кьилел чими рагъ хьуй,
Ваз цуькверин дагъ хьуй,
Чи умуд – Анита.

РикI алай аял я,
Чи мурад, хиял я.
Гуй уьмуьр виш йисан,
Хьуй вакай хьсан инсан.

Мукьвавилел кар алач.

Я чан зи хва, катмир закай:
Ваз зи рикIе кIвал ава.
Килигмир на тахайвилиз,
Ваз лугъудай чIал ава:

Кас я вун акбул кылевай,
Гъизва абур кIвалел чи.
Ваз аквазва: кързава хар
Хци хайи кылел чи:

Гана маса цуравай кал
Алукъ туна хизандал.
Хъвана машин, гъакI афнид сал...
Амалнач чи мизандал.

Гатай диде месе гъатна,
Йихт хъанва вах кIваликай.
Къуни – къунши, мирес – варис
Инжиклу я гъиликай.

Куърсарна пIузарар гъикъван
Эхда адан амалар?
Гил бес я, душтагъханада
«Нез вугуда чумалар!».

«Хайи хва, тахай хва» лугъуз,
Мукъвавилел кар алач.
Аквазвайвал угъраш касдал
Инсанвилин тIвар алач.

Къени хесетар квай инсан
Жуван чан хъиз я масан!

Ягъанат

Ругуд вацра хзан галаз
Гъасилай келемар за
ХиритIна спекулянтди
Базарда гъафтеда са.

Къазанжидин паюн пай
Вахкана зав сериндиз.
Гаф амукънач захъ лугъур,
Нефес къуна дериндай.

Зегъметкешдикай, ажеб,
Ийизвачни ягъанат:
- «Ваз чка авач базарда,
Гъа икI за вун бизарда!».

* * *

РикI ацукъбай къаб хкана бубади,

Къари къена – паб хканач бубади.

* * *

На кІандайвална къаридиз;
Вегъиз тазвач гъил фиридиз.

* * *

Шей – аламаз: тум галамаз.

* * *

Къаршидиз ша гъед хъана,
Лувар цІару къвед хъана;
Жеда бахтлу къвед хъана,
Фида уьмуьр мед хъана.

* * *

Акъатда мус йиф
Чанда тур гъайиф?
Алукьда югъ мус?
Жезва рикІ кІус – кІус.

* * *

КІаник самар квачир ругунри хъиз
Хкадарзава фикирри зи.
Къутармишзава бедбахтвиликай
Бахшзавай заз зикирри ви.

Рахазва луту.

Союз чкІана – ажеб хъана!
КІвалахдай къван зи къам хазвай.
Яшамишрай алай девир,
Гъарамзадайрин гъил къазвай!

Къад агъзур це – инвалидрин
Жеда юкъва вун уьмуьрлук.
Тухвилелди хъухъ чехирар,
Течиз галай пад уьзуьмлук.

Закон – кьанун чараралла:
Субсидияр за кьачуда!
Зегьметдин биржадайни пул
Тагудайдан кьил атIуда!

Себеб яз буба

Юхсул муьжуьд аялдин
Гьажикерим буба я.
ШейтIанвал авунал ам
Пешекар я, зурба я.

Шикаятар авунай
Чехидалай заводдин
Агалдарна уьфтер бул,
Чукурна мад заводдай.

Ийир – тийир квахьай ам,
Куьчейра, пагь, гьатна мад!
ТIарна рикIер хизандин,
Рагьулна гуьгьуьлар шад.

Хесетар дегиш тежер
Фитнечи хуьруьз я бес.
Буба хьсанз вердиш тежер
Балайрихьни амач сес.

* * *

Темпелдин гьил ичIи я,
Хизандиз дуьнья мичIи я.
Ахмакь кьиле гар ава,
Хизандин рикI дар ава.

* * *

Ахварава хиялар юкьуз, йифиз:
Шииратдиз сакIани жезвач хьфиз.
Кьветхвер хьиз ухшар я йикьар и чIавуз,
Амуькьзава зун гьакI килигиз цавуз.

Хаинвал мийир

Ви рикI пара тIар хьана
Арадал кар алачиз.
Санихьни зун хьфидач,
Азизди вун галачиз.

Накъвари вилерин ви
Къежирна, кабабна зун.
Багъишда ваз за рикІ зи,
Ирид цавуз хкажда вун.

Бизар жедач вакай гъич:
Жемир библи къачур сикІ.
Анжах мийир хаинвал
Зи гъиссериз: цІрада рикІ!

Докъузпара райондин телевиденидин

работникриз.

ЭкъечІайла эфирдиз,
Рагъ акъур хъиз жеда чаз.
Килигайла, артухан
Ашкъи, гъевес къведа чаз.

Бажарагъвал куъне куъ
Халкъдин рекъе къалура,
Дуъзгуънардай гележег
Дуъз хабарар жагъура.

Гъар са хуър чи райондин
Тандал алай пай я са.
Вафалувал кІан хъухъ квез:
Авач хуърер чаз маса.

Эциг къимет тарихдал,
Адетрални чи чІалал,
Хкаждайвал милли руъгъ
Аршдиз цавун яз гъалал.

Хуш концертрал ая желб
Агалкъунар аквазвай.
Ая шадвал Зегъметдал
Район патал чІугвазвай.

Абур хвена дамах ая!
Сабур хвена кІвалах ая!

* * *

Уъмуър жар туш акъагдайвал,
«Пака» лугъуз акъатна гад.
Янава мих фикирриз зи.

Кагьулвилай гуьгуьл туш шад.

Гьар сеферда

Велибеган духанда
Хъвазва йикъа Абдула,
Къве къат артух къачузва
Гъахъ - гьисабар авурла.

Хъун маса духанрани
Я Абдулбеган пеше.
Велибеган тетрадиз
Акьатда мад къве шуйше.

Есирдаваз ичкидин,
Аламачир рикел зат
Алцурзава Абдулбег:
Бушарна луз къуд – вад къат.

Сада

Дуьньяд тарифун патал
Инсан кIанда дилавар:
Гьар са касди дуьньядин
Къазва тIарам жилавар.

«Зун хан – шагъ я!» - лугъузва,
Квадарнава абурни.
ТIалабайтIа кIвалах са,
Гъидач рикел сабурни.

КIвал – югъ рикIиз кIандайвал
ТуькIурзава, гаф авач.
Амма, гъайиф, гъахъ – батIул
Чирдай, ядай саф авач.

Ришвет къачуз бахтлу я
Работникривай «зили».
Магьрумрай вич Аллагъди
Амин! Цавукай вили!

ДакIан гъуьл къейи папа:

ИшехайтIа, вилерикай вучин?
Шехъ тавуртIа, эллерикай вучин?

Лезги литературадин агъсакъл

(Къ. Х. Акимован 70 йисан юбилейдиз)

Са чІавуз, почтальон яз, вкІегъдаказ
Пайнай хуъруъз посылка ,кагъаз, газет.
Галатун хиве къан тийиз эсиллагъ,
Хкуддай на къуллугъдикай гъахълу лезет.

Ви акъул-ви девлет. КІанда ваз дустар.
Шарвилидин хътин къуват гуй ваз зурба!
Ава ваз ви терез-ибри,юлдашдин,
Аялрин къайгъу ийидай хъсан буба.

Филологиядин илимрин доктор,
Ажеб къуват авачни ви къелемда!
Прозадин чешне тир кхъираг Къурбан,
Ви фикирри сирнавзава алемда.

Зигъин, инсанвал чІугуртІа терездал,
Жеда залан инсанвал авай бади.
Сабурлувилин-чешме, чІиж я виртдай.
Рахаз аста,къалурдач карда тади.

Инсанвилин дережаяр къакъан я,
Дагъ ктабрин харайрин вилик я аскІан.
Къедалди кхъенвай ктабар, макъалаяр...
Гъисабин сифтегъан камарай гъакІан!

Лезги литературадин агъсакъл
Ашкъи аваз халкъдин рикІел, мецел ала,
Публицистикадин макъала авай газет гваз,
Почтальон-зи дуст-хъвериз къецел ала.

Ватанперес. Лезги халкъдин дамах я,
Милли руъгъ хкажун-ивидин кІвалах я!

Са ламран фикирар

-КІвалахдай къван хазва зи къам,
Вили хъанва гатар къван хам.
ТІварцІизни зи авач гъуърмет,
Куъз ганатІа ихътин къисмет?

Еришни тІвар дегиш тежер,
Маса тегъер вердиш тежер,
Вучдай за и дуъньядикай,
Пай ганвай са паядикай...

ИкІ на йикъар тухвайтІа, лам,

Дегишвилер жеда тамам...
Ви несилдин къисметдани
Гъа вал алай къиметдани.

Политиканар себеб хъанва

Юхсул хъанва шегъерни хуър,
Мукъвадини хъижезмач чир.
Шуъткъвенва чи умудрин цИир,
Миллионриз са сед хъанва.

Жанавур, хам алаз хпен,
Алахънава чИуриз чи къен.
Ленинални вегъенва хъен,
Ватан ктIай са къеб хъанва.

Дуъз инсандиз гайи къимет,
Истисмардиз гайи лянет,
Икъван гагъди хвейи гъуърмет,
«Коммунист» тIвар са себ хъанва.

Паргал амач харадавай,
Фу кIанзава чарадавай.
Чи халкъарин арадавай
Дуствиликай сун еб хъанва.

Чи Ватандиз икъван душман
Хъунал жезва зун лап пашман.
АтIузва хъи халкъдин аман,
Политиканар себеб хъана.

Эрекъдиз

ЦIемуъжуъд йис яш жедалди
Аравачир ви захъ галаз.
«Хатур кIани» дустуни са
Танишарна зун вахъ галаз.

Лугъуз хъана: «Куъз я дуънья
Эрекъ, чехир хъун тавурла.
Дуъшуъш хъайи чидайбуруз
Са истикан гун тавурла?»

Регъуъз, кичIез эгечIна зун
Бутылкайрив ичIи ийиз.
Башламишна кефинаваз
Жуван йикъар мичIи ийиз.

Цин ерини, фан ерини
Иштягъдал вун ишлемишна.

Зун ваъ, вун за ажюзарна
Зеррени гъич пислемишнач.

Йикъа са «дуст» хъана артух.
Фикир вири желбна на вал.
Хъвана-хъвана хъанва зун тух.
Амма кIусни атанач къвал.

Лугъун къвезва: иблис я вун!
Уъмуър беддиз акъудай зи.
Лянет гуниз лайих я вун!
Сагъламвални къакъудай зи.

Язух жегъил

Жегъил гада-гуъзгуъд кIане,
Къуьнел кифер авадариз...
Серин кIваляй экъечIзавач,
Ярдилай вил аладариз.
Нисиналди ийида «хух»,
Рахунарда «цавай-цавай».
Низ къведач къван жегъил язух
Фу кIанзавай тавдин къавай?

* * *

КIанда зегъмет виликдай хъиз,
Квач кардик, перт я гуъгуъл.
Инсафсуз вахт, адалатсуз,
Тергзава хупI на жегъил.

Бязи туьквенчийри

Къит тир мал лап кIеве тунва
Таниш тирдаз, мукъвадаз гуз.
Алверчийр дустар къунва,
Къуллугъдикай хийир къачуз:

Гузва, къачуз къве къат къимет
Калуш, фите, къаб гъилерай.
«бегъер» кIватиз ийиз жуърэт
Тум цун тавур хам чилерай.

Кеферзава: дача, машин.
Къакъан кIвалер туьретмишна,
Япар, сарар, тупIар чиркин
Къизилривди безетмишна.

Такабурдиз рахаз, хъуьрез
Гъисабзава инсанрай чеб.
Недай иштягъ гъикI къвезва квез
Япараваз агъзурдан себ?

1975-йис.

Хва къекъвезва сусахъ

Зулун рангар яна чиниз,
Гатун бустан ава къураз.
Чилелай тIуз яргъи хъанвай
Мус экъечIрай пахла тараз?
Хва къекъвезва сусахъ.

Диде чуьлда хъанва юргъун,
Вахан тупIар гамуналла.
Азабарни баркаллаяр
Абурун гъар камуналла.
Хва къекъвезва сусахъ.

Азарлу яз месел алай
КIанзаватIа бадедиз чай?
Са вуч ятIа кушкучзава,
Амма гудай касс авач гъай.
Хва къекъвезва сусахъ.

Хуьруьнвидин кIвалери цIай
Къунва, элдагъ гъекъер ала.
Къуьншид гъаят чIижерин кул
Хъанва, анал йикъер ала.
Хва къекъвезва сусахъ.

Гъи уьлкведа къекъведа зун Ватандихъ?

Квахънай балкIан, къизил тупIал аватнай...
Жагъанай зав къунши хуьряй, гъаятдай...
Шумуд йис я квахъна Ватан-СССР,
Галукъ техйиз чи япарихъ шад сесер?

Къекъуьникай икрагъ тушир Ватандихъ,
Сагъ амайтIа адан беден къуватлу.
Къекъуьникай икрагъ тушир Ватандихъ,
Халкъ амайтIа дуствал авай къудратлу.

Ватан квахъна-деврагъ хъана къиферин,
Ватан квахъна-къуват квахъна гъилерин,
Ватан квахъна-ахвар квахъна йиферин,
Ватан квахъна-ишигъ квахъна вилерин.

Дурнадай яхъ зун цѳиргъ квахъна шехъзавай,
Цуькведай яхъ яд амачиз кьуразвай,
Балугъдай яхъ гьуьлуьн кьурун негъзавай,
Мегъуьн тар я пун амачиз юазвай.

Гьи уьлкведа кьекъведа зун Ватандихъ,
Алдатмиш хъай халкъ акьудиз кѳеверай?
Гьи уьлкведа кьекъведа зун Ватандихъ,
Негъ шейтѳанри жегъеннемдиз эверай?

«Перестройка», шумудан рикѳ хана на!...
(Ватан квахъун –лап мусибат я, жаван!)
Ватан жагъин хъийидай кар хъайитѳа,
Къурбандда чан адан рекъе за жуван!

1993-йис.

* * *

Итимдай къаз анжах вич тек,
Жагъур ийиз хийирдин тѳвек,
Негъ рекъерай кѳватѳиз дуллухъ,
Вахтунин чарх ялиз кьулухъ,
Шикаятрин текъвез я ван,
Кьуллугъчийрин ийиз дуван,
Гьакимвилин тѳварцѳел еке
Эцигзава ада леке.

* * *

Эгер, дуст, вун ятѳа инсан,
Пакад йикъал хьухъ яшамиш.
Гьар йис кьулухъ элкъвен техъйир
Женгина куг, тежез эзмиш.
Куьз къведа хъваз яд чешмедал
Кьилер чпин тирла уьлен?
Авайда явшанар рикѳе
Куьз цуьквериз гуда темен?

Чарадан дерт-гъам кваз такъаз,
Вичин пар залан аквада
Буьгътандал яз машгъул даим,
«Халис дуствал» куьз жакъвада?

Вич девлетдин аваз геле,
Мерддакай терс куьз рахада?
Епинин кьил хъайила гъиле

Зегъле тухуз куъз аквада?

* * *

Тикрарда, руш, йикъа вишра
Ният чІуру гъич авачиз:
Есир я зун хесетрин ви,
Тийир лагълагъ кар алачиз,
КІанда ваз хъун ифей уьмуър
Фана дунья тирвиляй им.
Акурай атІуз бахтуни,
Тахъурай чІал, хъуй вун лигим!

Хатурни зи патама

Перерывдин арада
Зун туьквендиз акъатна.
-Аквазвачни «закрито!...»?-
Завмагдик къал акатна.

ЦІийиз хтай мал пайиз
Мукъва-къили кІватІ хъана.
Зун акурла абурун
Ихтилатар къатІ хъана.

Са юкІ парча аламай,
Сериндиз заз теклифна.
Зал акъалтай «жермедай»
Къуд кас чиниз илифна.

ЯхцІурдакай харж авур
Кепекар зи гъутама.
Тек са кар заз гъайиф я:
Хатурни зи патама.

1972-йис.

Май яшарин йисара

Дяве: каш-мекъ, сефилвал,
Буба авай женгина,
Са кІус фуан дердина.
Акунач май вилериз.
Гуьгъуьнин сар дяведин:
Стакан чІем, вад-цІуд кака,
Кило ужуз къенфетар
Гъилелагъдай чна йикъа,
Жедачир нез майдалди.

Йисар... акьулбалугъ я:
Булутрикай хкатна рагъ.
Пагъливанар, манияр,
Цуьквер... беденар яз сагъ.
Хкуддай кефер майдикай.
Ватан-къудратлу уьлкве,
Квай умуд пакагъан къак.
Галаз дустар-тостарни
Тир ашукъ фикиррал пак.
Май хъиз гуьзел тир уьмуьр.
СССР-диз хабарсуз
Аватна цIай къай галаз,
Кихлигнач халкъдин чIалаз.
Ахкатна май цифедик.
Садбуруз май-гъамиша,
Муькуьбуруз амач май
Ахварайни хатадай.
Яшайиш гъакI хъанва зай.
Атурай гъикI май рикIел?
КIанда заз май рикIера
Хъана кесиб халкъарин
Техкъведайвал дустагърин
ТакIан ванер ракъарин,
Хъурай гъар са кIвале май!
Май я чилин жегъилвал,
Май я хъуьруьн аялрин,
Май я гъилин ачухвал,
Май-майдан шад хиялрин.
Хъуй чилел май эбеди!

Эренлардин кIус

(Махачкъалада яшамиш жезвай
Духтур Абдуллагъ Байрамоваз).

Чирвилин дережа, алакьун
Авуниз тариф я лап лайих.
КIандайдав куьмек фад агакъун
ХупI ваз адет хъанвай я къилих!

Ширин я ви мез, гъилни – къезил,
Уьмуьрлух яз жеда хтур сарар.
МуьтIуьгъ я мум хъиз ракъни къизил
Гъилериз ви авачир къарай.

Хкахъдач рагъ, гъетер, ацахъдач дагъ,
Алахъдач вацIар, къурадач гъуьл,
Инсанар авай къван фикир сагъ,
Жеда ачух дуьз касдин гуьгъуьл.

Садрани беденда тахъуй тIал,
КIвалахда, хзанда – къалмакъал.

Мурадар кьилиз хъуй акъатиз!
Бахтни берекат хъуй агатиз!

Абдуллагъ я халис миграгъви,
Девлетдилаь багъа тир намус.
Чи дагъларин абур тир Дагъви,
Пак Эренлардин я вун са кIус!

Няс миресдиз

Мисалар гъиз бубайрин,
Зун вав пара рахана.
Чувал я вун тубайрин,
Даим зи рикI на хана.

Рекъе ава мад чIуру
Агъзурдай вай акъудиз.
Лацу хъанва ви чуру
Масадан мал къакъудиз.

Ичкидиз

Бахшнава ваз гъар девирда фагъумна
Агъзур касди, агъзур чIалал, агъзур чIал.
За писдиз вун яхцIур йисуз дадмишна,
Эхир хъана чун къвед еке къалмакъал.
Вун я азар, ахмакъвални кесибвал,
Бахтсуз касдиз акъуднавай несибвал.

* * *

Жуваз жув, дуст, гъич садрани
Зурбаз акун хъсан туш.
Чехи кимел ферсуз касдихъ
Галаз рахун нукъсан туш.

Фитнечийрин къил

Шумудаз на эгъуьнна фур?
Хкатзавач вакай зи цIур!
Эхир сада гуда ваз кIур!
Къванцин суфат алай инсан.

Сад кардивай къакъудна на,
Сад гъуьлуьхъай галудна на,
Сад хуьряйни акъудна на,
КIвачихъ зегъер галай инсан.

Къарадава япахъ къадар.
Мукъва – къили ийиз «шадар»...
Гъисабзамач пулдай «вадар»,
Нарази тир залай инсан.

Фитнечийрин къил хъана вун,
Фендигаррин вил хъана вун,
Ришветчийрин гъил хъана вун,
Авач алчах валай инсан.

* * *

ГъалатДилай зи гъил къачу, азизди,
Дуънья гъакІни дар я рикІиз, шад туш зун.
АлакъдатІа, ая гъуърмет гъвечІи тир,
Гъуърмет жеда чир, муркІадин пад туш зун.

* * *

Гъар са кул – кус, гъар къванцин кІан
Далда къадай кІвал я ваз.
Ражабаз вун хъана тІакІан,
ТуйкІуърнавай чІал я ваз.

Жедачирни, адет тирвал,
КІани садаз фенайтІа,
Элди даим рягъмет гъирвал,
Хизан хъана, къенайтІа?

Чилел алай къван шайтІанри
Ви пас рикІе мугнава.
Къисмет тахъай ви къутанрин
Умудар на ругнава.

* * *

Папан хатур хазвай гъуъл,
Гъамишалугъ къай хъуй ваз!
Хиве гунагъ къазвай гъуъл,
Элдин лянет пай хъуй ваз.

* * *

Садвал, дуствал къакъатзава,
Элдай суза акъатзава,
Инсан вилай аватзава,
Чав къурхувал агатзава.

* * *

Манидин ван япараваз,
Дадлу хуьрек къапараваз,
Еке килфет тушни ваз хуш?
Вун бахтунихъ къекъвезва, руш.

* * *

Гатфари заз цуьквер ганач,
Гатуз марфар, ракъар хъанач,
Зулуз багъди бегъер гъанач:
Къуьд кIвачера жезва аруш.

* * *

Хъфена вун, туна чIарар рекъина,
Рахазва зун гъевеслу яз чIарарив.
Вав агатдай хъайитIа кас, Секина,
КъатIда адан гардин кIар сарарив.

Вун амачиз – уьмуьр амач:
Ракъар, цифер сад хъанва заз.
Вун архайин хъанва жеди,
Дердер – гъамар мад хъанва заз.

КIанда шехъун, кас галачиз,
Ви пак къамат рикIел хкиз,
КIандач дуьнья вун амачир,
Гъазур я зи рагъни акIиз.

* * *

Къил, къакъудна вахтарикай,
Нефс къатиз кхъей актарикай,
Умудлу хъайи бахтарикай
А дуьньядиз фена бух чи.

* * *

Къил, къен, лекъ, рикI тIаз рекъизвай,
Ички йикъа хъваз рекъизвай,
Гуьгъуьллудаказ рекъизвай
Ичкичидин дерт пайда ни?

* * *

Йиферзава кимерик мад саилри,
Себ гузва мад девирдиз чи гуьгъуьлри,
Ягъанатар ийизва чи жегъилри,

Чеб гьелелиг амайвиляй кІвалера.

1998-й.

* * *

Я мах туш, я ахвар чІуру,
Къарагъдайвал кхун хъана,
Яшайиш я хъанвай къуру,
Халкъ рекъизвай яхун хъана.

* * *

Душман сиви
Гъана иви
Къеняй зи.
Хъанва пичІи
Хъвана ички
Гъеняй ви.
Бедендик хал,
Хизандик къал
Кутунва.
Ичкиди заз
Кефияр хаз
Акунва.

* * *

Вилер ачух, депутатар, хъухъ уях!
Къе къуразвай Россияда хъухъ булах!
Пехил жемир президентдин ашарал!
Хъухъ куьн машгъул кесиб халкъдин кашарал!

Кими вуч тир СССР – да чукІуриз?
Бандит я шад, рикІе гапур акІуриз.
Къадир хъанач коммунизмдин алатай,
СНГ я ухшар яцраз галатай.

* * *

Чарадан дерт квазни такъаз,
Вичин пар хупІ бед аквада.
Буьгъгандал яз машгъул даим,
Халис дуствал куьз жакъвада?

* * *

Вич девлетдин аваз геле,
Мердакай терс куьз рахада?
Епинин къил хъайила гъиле,
Зегъле тухуз куьз аквада?

* * *

Дамахда за кесибвилел:
Кесибвиле намус ава.
Девлетлудан рикИн къене
Намусдикай са кIус ава.

* * *

Дуьньяд эхир жедайла,
Зи фикирда вун жеда.
Бахтсузбурун жергейрик
Сифте царце зун жеда.

* * *

Ширин я накъв хайи чилин:
Ква аник гъекъ бубадин.
Дадлу я заз цири дагъдин
Уъзъмрилай Къубадин.

* * *

Яргъа хъунал къакъатдайд туш
Михьи рикIер гъурмет авай.
Мукъва хъунал агатдайд туш
Уъзукъара туьгмет алай.

* * *

За таб гузва къаяриз,
За таб гузва цIаяриз.
Дингина хъиз лигим я, -
Дуъзвал кIани итим я.

Яран сувар

Йикъар- йифер сад жезвай,
Гъвечи – чIехи шад жезвай,
Пек – лек цIийи мад жезвай
Яран сувар къвезва чаз.

Чанта вегъиз гурмагъдиз
КIватIда шейэр кIамай къван.
Жеда мугъман мукъвайриз
Сад куьчеда амай къван.

Вил хъанвай зи лап фадлай:
(Шад я, туш четин къатIун)
Афаррихъни пичIекрихъ,
ГитIинихъ ирид затIун.

Яда цIаяр шемериз:
БачIух чин жеда цIару.
Тумарикни маларин
КутIунда гьалар яру.

Мални девлет кIвалихъди!
Шарни пепе гьуьлуьхъди!
ХьелнаватIа сусари,
Тади хъая гьуьлуьхъди.

ЧукIурда руьхъ цIаярин:
- Руьхъ хъиз гару чукIурай
Чи кваларни азарар
Гьуьлуьн кIане акIурай!

Писвал алуд рикIелай
Алукъзавай гатфариз!
Асунна кIвал ашкъидив,
Худ це ширин гафариз!

Багъишламиша

Рагъ пелеваз жедай пайда вилик вун,
Рахадачир са кардайла гъилик вун,
Хъана ви кIвалахра бегъем къилик вун.
Хъанач заз чир, зи багъади, къадир ви.

Элкъведай хъиз лампадал билбил йифиз
Гелкъведай захъ, кIан жедачир ваз хъифиз,
Къалурна заз чилин женнет на сенфиз.
Хъанач заз чир, зи багъади, къадир ви.

Зегъемлу къан шагъвар тирди къатIанач,
Къенин къалди на закай кIвач атIанач,
Багъишламиша: ви гелеваз атанач.
Хъанач заз чир, зи багъади, къадир ви.

* * *

Крарин – эвел, чандин – эхир.

* * *

Гагъ рагъ, гагъ циф жедайвал,

Дегиш жезва хиялар:
Йифди – югъди рикIик ква
Динж тахъанвай аялар.

Са затIни туш, дуьнья, вун!

АватIани гъуьлер, дагълар,
Дигай чуьллер, ацIай багълар,
Дуьзмишнавай хуьрни шегъер,
Дустни душман, кьелни шекер...
Гъич са затIни туш дуьнья, вун!

Куьз лагъайтIа ава ажал
Гуьзлемишиз тежер мажал,
Дидедивай хва кьакъуддай,
кIанибурай вай акъуддай...
Гъич са затIни туш, дуьнья, вун!

Вахъ инсанвал хъанатIа...

Инсан кьена – цуьк ама.
Инсан кьена – рагъ ама.
Чуьл ама ва гъуьл ама.
Аран ама, дагъ ама.

Агъзур йис яш хъайитIани,
Вуж уьмуьрдал жеда тух?
Инсан фена, ятIани
Жезва шадвал, хъвер.

Вахъ инсанвал хъанатIа,
Вун рагъ, цуьк... яз амукъда!
Ви рикI халкъдихъ канатIа,
Халкъдин рикI яз амукъда!

* * *

Вун хкахъна – рагъ хкахъна,
Я хъвер, я май, я зул, я гад...
Зун паталди амач затIни,
Зи бахтунин аватна хат.

Шикил я ви кIвалемайди,
Са тIвар я ви сивемайди...
Зи няс кьисмет, вучиз вуна
Зун тахкъатдай кIеве туна?

Гъи чилерал кьекъуьрай зун?
Гъи ятарик чуьхуьрай за?

Муьгьуббатдин шем садрани
Хкахьдай туш куькГуьрай на?

Чилин хъиляй

Кац кьахунив агатдай хьиз,
Гьахьзава циф хуьруьз зи.
Канидавай кьакьатай хьиз,
Таьсирзава рикIиз зи.

МичIна вилер легьзда са
Къведач кьарай инсандиз.
Ракьининни экуьнин за
Хуьзва кьадир масандиз.

Агь, хиялрин дерин вире
Сирнавзава за ялгьуз,
Ви перишан серинвиле
Ийизва за кьил агьуз.

Суьгьуьрдин тIвал гвайтIа, пагь, зав,
Инсан туна сабурсуз,
Ижарада кьадай за цав,
Чилин хъиляй абурсуз.

Гана кIвал – югь кутадай за,
Цадай цуьквер рекьера.
Ваз чараяр аквадай за,
Гьатна михьи гьекьера.

Кьушарикай кьадай дустар,
Булутрални кьаткидай.
Тамамардай вири кьастар,
Вун кеменда аткидай.

Чида: вахтсуз кьурада зун.
Цава чилин руг жедач.
Кьве рикIин яз цIрада вун,
Цавукай ваз муг жедач.

Са рехъ

Миллиардрин рехъ сад я:
И дуьньядай а дуьньядиз.
Ягьалмиш хьай гьич сад кьванни
Хатадайни акуна низ?

Вун галачир югьни кIандач,
Мугнавай кас даим рикIе.

Дуьнья пака жедатIа чIур,
Ви гьилерив кучуд зун кье.

* * *

Заз талгъуз сирер,
Авунай хьуьрер,
Гила ви вилер
Вучиз я пашман?

* * *

Бушарнава жибинар
ЗатIар багъа базарди.
Вил ачухиз вугузвач
Кесибвилин азарди.

Чам

Зегьметдикай кьерех хьана,
Куьз назикдиз хуьзва на кьам?
Бубад пенси руфуна тваз,
Экьвезва вун, я лугъуз «чам»?

Гардан фундух хаз хьсан я,
Патахьарда гьилери лум.
Келле самар тваз хьсан я.
кичIезвани хкатиз тум?

Секинарда рикI

Къвезва циф агъадихъай,
Цифед куькIвел физва зун:
А кьиле и цифедин
Хьанва дарих, чизва, вун.

Циф фитIинна бедендиз,
Ийида шад ви рикI за.
Ви дарихвал къабулна,
Секинарда зи рикI за.

Руг кьилеллаз къвезва гар,
Гарун хуруз физва зун:
Пара юргъун хьанвайди,
Хана ахвар, чизва, вун.

Гар къвазарна юрфарив,
Ийида шад ви рикI за.

Ви юргъунвал къабулна,
Секинарда зи рикI за.

* * *

Базаррани клубра
Ажал къилел элкъвезва.
Террорчияр датIана
Чаз зиян гуз къекъвезва.

Ширин ахвар, секинвал
Къакъудзава элдивай.
Сабур, умуд чи халкъдин
Батмиш жедан селдивай?

Вафасуз ярдиз

Ираквийрин ажугъ хъиз,
Америкад къушунрал,
Къвазвай марфар къавал ви
Я вилерин накъвар зи.

* * *

Минет я ваз, азиз гар,
Твах вуна зи гъалахъар
Ираквийрин кIвалериз,
Дарман патал вилериз.

* * *

Динжвал авач рикIиз зи:
Ина – ана къал ава.
РикI девирдин я гуьзгуь,
Сагъ тежедай тIал ава.

* * *

Цав чилив гъич са чIавузни агатдач,
Вун даим зи рикIелай алатдач:
Эбеди яз зи пак тIвар къацIурай,
Гъамунив тахсирсуз зун ацIурай.

* * *

Инсанвилиз себ ганвай,
Вафасузвал деб хъанвай

Вун яр хъана вучда за? –
РикI тIар хъана вучда за?

* * *

Гуьрчегариз тежез уьлкве
Физва кьулухъ вахтунин чарх.
Лахлах я чун авай луьткве,
Даязни я ам физвай арх.

Пияниска

КIвалахдилаь алудна са йис хъана.
Фу – хуьрерай, яд – архарай «мубарак!».
Пияниска, акъвазнач вун кис хъана,
Ички акун мад ахварай «мубарак!».

Ваз кIеви я кIвалерин рехъ дустарин.
Хъуьрез, шехьиз, са жув рахун «мубарак!».
Пияниска гадарнава къастари,
Инсанвилин гуж яргъарай «мубарак!».

Гъаятдал – мал, кьурал верчер аламач.
Целера – гар, кIатIара – кьиф «мубарак!».
Пияниска хзандихъ мад галамач.
Алукъзавай эбеди йиф «мубарак!».

* * *

Цийиз къачур пичини хъиз,
Ифирна на къвалар зи.
Вун хкахъна, кана сим хъиз,
Етим хъана гьалар зи.

* * *

Карни кIандач тукIуьрай на,
Есир хъана хъвайи чIаван.
Лампани кьий куькIуьрай на,
Са вацран кеф гайи жаван.

* * *

Дарда гьатун – бедбахтвал туш,
Азар акун – бедбахтвал туш,
КIвалер чукIун бедбахтвал туш,

Бедбахтвал я яр вафасуз –
Уъзукъара тIвар вафасуз.

* * *

Чи рехъ акваз пад жезва,
Пехил рикIер пехъерин.
Чара ясдал шад жезва,
Дад такурбур мехъерин.

Гъуьлуьн анихъ бомбайрив
Къугъвазва куьн, агъаяр,
Фагъум тийиз фейибур,
Фагъум тийиз яргъаяр!

Жегъилривай къакъудиз
КIан хъун халис жегъилвал,
Мисал тушни илитIун
Вири чилел саилвал!?
«Жегъилвал хуьз къарагъа!» -
Лугъузва зи Ватанди.
И гафариз рей гузва
Чилин шардин вижданди.

Хуш хъвер

Агъзур жуьре ава хъуьруьн:
Шад хабардин ва дугъридин,
Муьгъуьббатдин ва дамахдин,
Сагъ бедендин ва угъридин...
Къачудайла медаль гъилиз,
Гъалиб хъана инсанвиляй,
Ийидай хъвер хуш я рикIиз,
Къабулна виш хъсанвиляй.

* * *

Гъар цуькведай аквазва вун,
Гъар булахдай ви ван къвезва.
Чилин – цавун шавгъар хъана,
Гъамлу рикI зи даим шезва.

Гъетер цава ятIа вилер
Йифериз заз килигзавай?
ЯтIа далдам цавун ванер
Дердини ви илигзавай?

Лугъуда хъи, «женнет ава».
Ваз тахъай низ жеда къисмет?

Тавур бейкеф тІветІ къанни са,
Инсанвилин чир хъай къимет.

Югъ – къандавай жезвай сефил
Серт хъанвай гьал за бес гьикІин?
Вуж гьатзава гъавурда зи
Муърхъуъ къазвай муьскІуьн рикІин?

Зи кІвач сагърай!

(Къалп аскердин гаф)

Хтанач Пир дяведай,
Адахъ дуьз кар, къил хъанач...
Къени ама зун кІанчІ хъиз,
Захъ анжах са кІвач галач.

Жува – жуван кІвач къатІун
Игитвилай къазва за.
Дезертиррин жергеда
Зун нагъакъа твазва на.
Галамачир кІвач сагърай!
Заз архавал ийизвай!
Кугада кас фитнейрик,
Заз кІанивал тийизвай.

Адалатни кІанивал
Чир хъанач заз яшинда.
Къакъан кІвалер ава захъ,
Заз кимиди машин я!

Херда за ви намусдал,
Итим я зун вядедин!
Ни хкажда къе гъил зал –
«Инвалиддал дяведин?!».

Буба, гьей!

Кесибвилин дерт рикІелай алатнач:
Ви къуьнерай куьгъне аба акъатнач,
Са чІавузни гъич вун руьгъдай аватнач,
КІвал гъамиша ичІи хъайи буба, гьей!

Садан вилик дертлувилел шез хъанач,
Шад ихтилат, мани мецел къвез хъанач,
Дадлу хуьрек гъил ачухна нез хъанач.
Бахтаваррин гуьзчи хъайи буба, гьей!

Цигел тушир: авай рушар, рухвар,

Гайи акьул кьан тийидай архаяр,
Хатур течир, рикI акьуддай стхаяр,
Дережаяр гьвечи хьайи буба, гьей!

Чехи хзан рази ийиз алахъна:
Сагьламвилел амал тийиз кIвалахна,
Къазанмишай гьалал малдал дамахна,
Жанлу беден пичИ хьайи буба, гьей!

Дахут тIимил, дердер пара хьанай ви,
Азиятри кьуд кIарабни лап канай ви,
Пис кьисметди даим кефи ханай ви,
Экуь дуьнья мичИ хьайи буба, гьей!

Уьтквемвилел жаваб гудай вадазни,
Алакьдай кар ваь лагьанач садазни,
Кьейила кьадир чир хьана гьадазни,
Кьушарикай чимчIир хьайи буба, гьей!

Вун дуьньяда терефдар тир зегьметдин,
Инсанвилин, муьгьуббатдин, гьуьрметдин,
Гьавилай заз сан авач ви кьиметдин,
Гьуьрч туьш тахьай авчи хьайи буба, гьей!

Багьшламиша

Рагъ пелеваз жедай пайда вилик вун,
Рахадачир са кардайла гьилик вун,
Хьана ви кIвалахра бегьем кьилик вун.
Хьанач заз чир, зи багьади, кьадир ви.

Элкьведай хьиз лампадал билбил йифиз
Гелкьведай захь, кIан жедачир ваз хьифиз,
Кьалурна заз чилин женнет на сенфиз.
Хьанач заз чир, зи багьади, кьадир ви.

Зегьемлу кьан шагьвар тирди кьатIанач,
Кьенин кьалди на закай кIвач атIанач,
Багьшламиша: ви гелеваз атанач.
Хьанач заз чир, зи багьади, кьадир ви.

* * *

Гьуьл туш, лепе алай гьуьл я.

Гелер къада

(Ражаб Ражабов)

Миллиардралди ава халкъ,
Ава миллиардралди халкъ,
Халкъ ава миллиардралди.
КъуртІа санал гъили – гъилер,
Санал къуртІа гъили – гъилер,
ЭкъисайтІа вили вилер,
Террористрин къада гелер!

КІвал авачир террористар,
Террористар авачир кІвал,
Чи чилелай гъиниз фида!?
Гъиниз фида чи чилелай!?
Террористар кІвал авачир,
Фида гъиниз чи кылелай!?

Вуч паталди атанва куьн
И дуьньядиз михьи, гуьзел?
Изва куьне йикъа – йикъа
КІвалах чІуру алукъна нел?

ЧІуру патахъ дегишариз
Алахъзава жегъил рикІер.
Жегъеннемдин куда куьн цІа,
Жеда пуч «Зегъметдин никІер»!

Инсанвилини затІ, мукъва кас,
Ватан авачир я вун вай!
Лугъурай гъикІ, я вун инсан
Хъиткъинардай шей кардик квай?

ТІал, дерт, умуд амукъ тавун,
Ажугъ, накъвар гъизва на, вак.
Къиникъиз акъуднавай кас,
Авач вахъ дуьньяда шей пак!

Телефзава агъзурралди
Инсанар угърашрин селди.
Негъзава къе, террористар
Лянетламишзава элди.

Уф гайитІа гару халкъдин,
Террористрин чанар къанкъуш
Ирид цавуз акъудда дуьз,
КукІвар жеда келлеяр буш.

Дердерин дагъдин кукІушри
Гадарда алчахар чилел.
Хъуй батмиш гъуьле накъварин

Авачирбур акьул кьиле!

Эхда чна гьикI душман цIийи?
Халкъдин накъварин гьуьл хьанва.
Хажалат, чуьруьк авачир
Йикъахъ, секин тир, вил хьанва.

Миллиардралди ава халкъ,
Ава миллиардралди халкъ,
Халкъ ава миллиардралди.
КьуртIа санал гьили – гьилер,
Санал кьуртIа гьили – гьилер,
ЭкъьсайтIа вили вилер,
Террористрин къада гелер!

Вучда вуна?

Вучда вуна, гатун юкъуз
Къванер паддай къай хъайитIа,
Къисметдин гуж пара хъана,
Са ченгидин тай хъайитIа?

Вучда вуна, яшайишди
Набутвилини пай гайитIа?
Дустунай кьур душманди ваз
Зегъер кутур чай гайитIа?

Вучда вуна, намерд касдиз
рикI ифирдай цIай хъайитIа?
Гъахъни батIул саймиш тийиз,
Гъамишалугъ май хъайитIа?

Вучда вуна, эхир къиляй
Зегъмет, гьуьрмет зай хъайитIа?
Дуст шехъариз, душман шадиз
ШанкIал хъана, вай хъайитIа?

Кас

Кьуллугъ хъана: кIвалер хъана, затIарни,
Жува, хъваз, маса гудай къатIарни.
Хъанва икрагъ вакай кимер – ратIарни,
Чурчурдал хъиз, къве жуьре чин алай кас.

Куьмекайдаз, фу гайидаз элкъвена
Килигзавач, кар туькIуьрдач гелкъвена.
Ви рикIе за цайи цуьквер шуьткъвена
Мад авани аслу кIвалах залай, кас?

ГъисабайтIа, туш жез кими къуьрен карч,
Шаксуз са къуз алуькда вал залан парч,
Масадал на ийизва ви гафар гьалч.
Дуьньяда жеч эдебсузди валай, кас!

Сифтедай захъ галаз пайна мекьерни,
Ахпа са вич патал хьана гьекьерни.
Пехъре тIуьрай ви истеклу лекьерни,
Руфун вилик, намус къулухъ галай кас.

* * *

Тарашайла халкъдин девлет хелветдиз,
Хуш атана Мирзобеган килфетдиз.
Негъ хьанва ам къе арада инсанрин,
Къазва тIварар авунвай къван нукьсанрин.

Къиф катдай хьиз гишин хьанвай кацихъай,
Катзава ам хендедайрин мецихъай.
Туш суфатдиз зерре регъуь алчахдин,
Куьчейрава, цен къакъажна валчагъдин.

Мад къуллугъдихъ элкъвезва ам датIана.
И сеферда адан умуд атIана.
Арзайриз худ фендигарди гузва мад,
Бажагъат уьмуьрди хгуда адаз дад!

Къавумриз

Къапудилай, пагъ, алатнач,
Гъуьл папахъай, пагъ, галатнач.
Тухвана свас хциз чпин.
Инсанрални жеда къван чин!

КIеве хьана затIар недай.
КукIунардай ванер къведай
Куь кIваликай, бахт авачир,
Хьана дустагъ, вахт алачир.

Хъуй ман дуьнья квекай къери,
Гурба – гур хъуй къужа, къари,
Къекъвераг хва чIехи авур,
Руш са йисуз рехи авур.

КIиридин регъв хъуй кIваликай.
Вучда ахьтин негъ гъуьлуькай?
Уьтмиш хьухъ куьн зи виликай,
Ван хтайбур са гъуьлуькай.

Машгъулат

Акбул авай кбил авач:
Дустарини гадарна.
Хуър аквадай вил авач:
Гъая, намус квадарна.

Аноним чар ракъурда
Йикъа садлай хуъревай.
Буьгътен вегъиз, «какурда»
Инсан даим виневай.

Са кІвач ава сура ви,
Мус кІвалахда акбулди?
Кбил гъатнава хура ви,
АтІузмач ви чукІулди.

Негъ авунвай Аллагъди,
Ваз за вуч гаф хълагърай?
Куьмекдач ваз «валлагъди»,
Вун буьвел хъиз авахърай!
Мад агъзурар теклифна

Булдалди пул къачурла,
Пис чил гана Гъарама.
Хзан галаз къуд – вад суз
Чинал гъизва Къарама.

Къванер кІватІай аялрин
Хирер хъана гъилерал.
Хийир тагуз чили гъич,
Накъвар хъана вилерал.

Фитер, руьхъвер дашмишна
Машиндаваз, кІулаваз.
Чили ганач хъи бегъер!
Фена зегъмет хураваз.

Къарамбега Гъарамаз
Мад агъзурар теклифна.
Хийир гудай, къени чил
Адаз гила илифна.

Вилер къава акІурна

Анжах са зун, анжах са зун
Къенлай къулухъ я директор.
УстІарни я цІутхунардай
Къвез хъфидай гъар инспектор.

Лазимбуруз лазим къадар
Лазим ришвет гана ада.
Бейхабардиз министирдин
Буйругъдин чар гъана ада.

Тупалайна къуллугъчияр
Са гъафтеда лазим тегъер.
КватІна ада «гъалалвилелд»
Лап сифтени – сифте бегъер.

Шудургъаяр туна, чІурна
Шулугъчиди идара чи,
Шуткъунна авуна шулу
Шумудни са къуччагъ карчи.

Аданмиш хъай агъдабанди
Къуллугъэгълияр чукурна.
Цутхун тахъай инспекторди
Къава адан вил акІурна.

Язух кас

Шурва, дулма, деминава,
Мани лугъуз кефинава,
Пака пелел ифин ала,
Къилихъ къайи гичин гала.

Хзанни кваз хъанва сефил,
Йикъалднава ван амачиз,
Ийир – тийир квахънава
Сагъардай дарман авачиз.

Гена элкъвена «кІанз – такІанз»
Ичкидикай хкъазва даях.
ГъикІ авурай язух касди,
И гъал алаз, кеспи – кІвалах?

* * *

Вахан лувар,
КІвалин гуарар,
Стха чан.
Дидед дамах,
Бубад даях,
Стха чан.

* * *

Зерре хъанач адалат,
Тухвана на адават,
Эй, агъдабан агъсакъал,
Туна на чаз рикІин тІал.

Миграгъа югъ ачух жеда

Миграгъа югъ, пакаман лаз
Гагъ папарин саваш ава
Итимри гагъ яхаяр къаз
Цава гъудни капаш ава

Вуч гъарай я? Вуч хабар я
Ни абурун ахвар хазва?
Куъз къуншийри сада-садан,
Душманри хъиз, сухвар хазва?

Яд патал икІ дакІуриз къил,
Бязибурухъ са ар амач.
Гегъеншариз гъар йисуз чил,
Законрикай хабар амач.

Сенфизни мад, мецеллаз себ,
Са хзанди кутунва къал:
-Намуссузар, куън яз себеб,
Къуразва чи гектардин сал!

Гъар югъ – кукІун, тукІуьрун гъал,
«Устадар я» куън, пабни гъуьл.
Нубат хъанвач – дигизва сал,
Акван тийиз совхоздин чуьл.

Муьфтехурапар пара жезва,
Хуьре келем бул жердавай.
Чпи – чпин якІар незва,
Маса гудай зул жердавай.

Ачух жеда Миграгъа югъ,
Йикъ – шувандин сегъне галаз.
Ийизвай дуъзвилиз къуллугъ
Мерд ксарин тегъне галаз.

хупІ хъсан тир папарихъ чи,
итимрихъни аваз гевес,
ГалукъдайтІа япарихъ чи
Пакам къилияй билбилдин сес.
1986-йис.

Гъуъл кьейи папаз

«Намус» хуьдай кьелевайди,
Абурсузрин гелевайди,
Дуьз касдикай рахшанд ийиз,
Чуру фикир кьилевайди.

Иблисвилин мелевайди,
Фитнедин гаф кIвалевайди,
Къекъведайла гьар камуна,
Вичин буй кьван чилевайди.

Эй чулав рикI кьенвайди,
Ипек либас кьуьневайди,
Гьикъван хьурай а кIалубда? –
Алчахвилин биневайди.

Гьарам сивин гиневайди,
Инсанрикай «виневайди»,
Ражаба ваз кхьена чIал:
«Гъуъл кьена, кьан хивевайди!»

Гурар, гурар...

(Шаир ва журналист Мердали
Жалиловаз бахшзава).

Гурар, гурар... хкаж хьана цавуз кьван.
Чехи гурар себеб ятIа тарифдин?
Гурар, гурар... хкаж хьана цавуз кьван.
Зурба гурар лампа ятIа теклифдин?

Агакьна зун и гурарин гьаятдив:
РикIиз чими, адетдин кIвал лезгидин.
Акурла зун, экъечIна дуст кьаршидиз,
Цайлапан хьиз, лувараллаз ашкьидин.

Гьатна чун лап яргьал фейи кьужахра,
Жузунарни качузунар авуна!
Тпуьнар – хьунар туькуьлмишна суфрадал.
(Неъ иштягьдал! Ава ажеб тавуна!)

Хьвана чехир Дербентдинни Самурдин!
(Авачир ван чи япара ахмурдин).
Къени кIвале заз Мерд Али акуна,
Къени кIвале заз инсанвал акуна.

Къени кIвале заз итимвал акуна,
Къени кIвале гьуьрмет – хатур акуна.
Еке гурар ярашугъ я и кIвализ,
Аллагьди даим кутунвай берекат.

Бажагъат и югъ акъатда фикирдай,
Риклик кутур маса жуьре гьерекаат.
Эдебият, суьрет, кетен, музыка
Веревирдна, хъана тема рахунрин.

ИкI гуьруьшмиш хъун къисмет хъуй гъар касдиз,
Иервал вуч тир легъзейрин акунрин.
Мадни хъурай Мердали Мерд гъар карда,
Хкаж хъурай дережаяр аршдиз къван!

Хъел гъилеваз

(шаир Ш. Къафлановаз бахшзава)

Эгоистар катда ви сес галукъай,
Куьз лагъайтIа ви сесина гъахъ ава.
Ви туьгъметрин ажайиб хар алукуьай
Дасмалчийрин сиве ифей ракуь ава.

Килигдайбур яшайишдиз, кIвалахдиз,
Цегъ келемдиз тамашдай хъиз явакъан
ЦуькIуьн вегъиз алакьдайбур булахдиз
Дарбадагъдай гуж, шаир, вахъ ава къван!

Дуст хъанач ви муьфтехурар авара,
Вун сад лагъай бягъсчи хъана буьгътендин.
Къекъвена тIвар ви шииррин цавара,
ЦIайлапандин цIверек хътин - ифейди.

Чидай вичиз яшайишдин «пис», «хъсан»,
Уьткъем лекъер акъатиз хъуй хурай ви.
Чи уьмуьрда гъеле хъенер амай къван,
Хъел, чIемерук кими тахъуй гъилий ви!

Миграгърин цуьк.

Миграгъар неинки итимар тир шаирралди , гьакI дишегълияр тир шаиррални машгъур я. Гъавилай «Миграгърин булахар» ктаб XV лагъай асирда яшамиш хъайи Миграгъ Къемер шаирдин шииррилай башламишнава. Адан гуьгъуналлаз Миграгъви Угълангерекан шиирарни ганва. Низ чида гьикъван дишегълийрин-шаиррин яратмишунар и ктабда гъатнавчтIа! Адет тирвал ,1928-йисалай башламишна Самур дередин жаван шаирри , писателри чпин сифтегъан шиирар , гьикаяяр «Цийи дуьньядиз» акъудунилай башламишзава . Абурукай гзафбур яратмишунрин гегъенш рекъел экъечIнава , абурун тIварар республикада машгъур хъанва.

«Цийи дуьньядиз» бажарагъ авай жаван шаир атун чун патал шадвал я.Ихътин шадвал и сеферда Миграгърин юкъван школадин 11-классда кIелзавай Ражабова Асията гъанва.Адан шиирар цийи образралди ,шиирар туькIурна чIалакай карчивилелди менфят къачуналди , тафаватлу я.Шаирвили чIалалди лагъайтIа ,Асията поэзияда вичиз къетIен рехъ , вичиз хас тир хатI жагъурзава.Инанмишвилелди лугъуз жеда хъи ,Асиятахъ гележег ава. Хъсан сят хъурай ваз поэзиядин сирлу дуьньядиз , Миграгърин цуьк !

А. Рашидов , шаир , «Цийи дуьнья» газетдин редактор.

Пехилвал

Пехилвал пис хесет я.
Хъсан гьиссер курзавай.
Пехилвал пис хесет я,
РикIер,мецер чIурзавай.

Пехилвили акъудда.
Мукъва-къили сад садал.
Пехилвили акъудда,
Секинбурай къал-макъал.

Пехилвили къацIурда
Гъахъсуздаказ михъи тIвар.
Пехилвили алцурда
Мирес-верис, къунши,яр.

Пехилвили мажбурда
Гъахъиз чIуру рекъериз.
Пехилвили къалурда

Азиятар рикІериз.

Куьз герек я?

Ягьсуз хьуьрер багьиширла,
Аквада вун ферсуздаказ.
Чан-чан лугьуз алхиширла,
Килигда вун кефсуздаказ.

РикІ агакьдач, куьз герек я
Ахмакь тир амалар?
Сес акьатдач, куьз герек я
Ван текьведай уфалар?!

Кар дуьз жедалди...

Эцигиз вилик кьизилдин дагьлар.
Лугьузва на заз, пагь, хьуьтуьл гафар.
Чизвач амма ваз тирди ви крар,
Цава кьекьвезвай кьайи тир гарар.

Белки туштІа вун жуван ихтияр.
Тежер гаф вугуз хамир гуьгьуьлар.
КІан ятІа ваз шад, бахтлу уьмуьрар
Дуьз жедалди кар ямир кфилар.

Ви эксиквал такурай чаз диде чан

Йиф. Пенжерриз гузва гуьлле живеди.
Кьвезвач ахвар ялгьуз кІвале аялриз.
-Вуч гьал ятІа, вучзаватІа дидеди? -
Лугьуз абур физва дерин хиялриз.
Ви эксиквал такурай чаз, диде чан!

Яргьаз хьайла мадни ширин жезва вун,
Хатадайни за ви кефи хада жал?
Куьз ятІани гагь чинеба шезва зун...
Гьар аялди ихьтин гьиссер хьвада жал?
Ви эксиквал такурай чаз, диде чан!

Фикирарни веревирдер-
Тпал я кузвай гьар инсандик.
Экуь авун залан дердер-
Цпай я кузвай начагь чанда.

Умудрин перт хун тавуна

Рагъ хъуреитІа цаварикай.
ЦІай куькІуьда хкахъ туна,
Уьмуьрдин шад йикъарикай.

Ви дерт, агъвал таниш я заз
РикІ курнавай гунагъсуз.
Къамарин хвал уьруьш я ваз
АкьалтІ тийир панагъсуз.

«ЦІийи дуьнья», 20-апрель, 1996-йис.

Жедачир

Вун вилериз такунайтІа,
Пашманвал заз чир жедачир.
РикІ гъамга хъиз михъи жедай,
Ам сирерин вир жедачир.

Пеш вегъенвай чуплах тар хъиз
Жедачир зун бейкефдаказ.
Тек жигъирда гъатай тай хъиз
Жедачир зун кьил хураваз.

Дуьньяда вун виридай я-
Акъатзавач фикирдай зи.
Ахварарни са вакай я -
Хажалатди эхирда зи.

Ви са хъуьруьн я заз шадвал,
Гъам лезетни, гъам азадвал.
На рахура рикІин илгъам –
Женнетдиз за къачуда кам.

Зи руьгъди

Баябан тир легъзейрив,
Тараривни пешерив,
Гъуьлуьн къати лепейрив,
Суйгъбетзава зи руьгъди.

Йикъан михъи экуьнив,
Зарб марфадин сесинив,

Гарун къати уьфтуьнив
Гьуьжетзава зи руьгьди.

Секин йикъан гьавадал,
Шад билбилдин нагъмадал,
Дидед мецин лайлайдал
Дамахзава зи руьгьди.

Дакъанда заз

Гафунал гаф эцигайла,
Жув масадав гекъигайла,
Ширин ахвар къарсурайла,
Шад мярекат чукъурайла,
Дакъанда заз.

Жув хьел тир кас гьар акурла,
Чара касдин гаф къачурла,
Мез туькъуьлдиз салам гайла,
Абурсуздаз майдан хъайла,
Дакъанда заз.

Гатун юкъуз куьчедавай къар,
Бегъердавай никъиз атай хар,
Чуру хабар аваз хтай чар,
Жаван касдиз эгъуьнзавай сар*,
Дакъанда заз.

Рикъ гвачиз гьакъ хиве къадай кар,
Гаф садаз гуз, масад къадай яр,
Негъ иблисри къилел гьидай твар,
Гьурметсуздан пеле (а)къадай гар,
Дакъанда заз...

* Сар-сур.

«Эренлардин сес» , 16-ноябрь, 2007-йис.

Бахтунин сур

Тамарзлу яз ахкунихъ заз вун мад сефер
Вилив хвена пашмандиз вун хъфей рекьер.
Хъуьтгер, гатар ахлатна, вун ахкунач мад,
Уьмуьр бушдиз акъатзава, амачиз дад.

Бахтунин сир вуч ятІа заз чиз авач,
Фикирри зун дарихнава заландиз.
Бахт галачиз умудри цуьк гъиз авач.
Къисметдин рехъ ухшар хъанва къалгъандиз.

Зи хиялар гадарзава гарар хъиз,
Чуру ният,къаргъиш рикІел хкизвай.
Зи хиялар гъазурзава къарар хъиз,
Регъим, умуд, алхиш рикІел хкизвай.

Зи муьгъуьббат

Зи ачух рикІ ваз лампа хъуй,
Югъди-йифди экв гузавай.
Чи муьгъуьббат мад къати хъуй,
Зи бахтуниз рехъ гузавай.

Вун галачир ачух дуьнья
Къур акъатай булах хъиз я.
Зи гъиссерик къай кутамир,
Вун умудриз даях хъиз я.

Гъамишанда вун рикІе хъун-
Им масакІа лугъуз жедач.
Вун акур югъ – къенин къалди
РикІ дарих я, къалуз жедач.

Ви вилерин къати ялав
Зи кылелай элкъвезва.
Сугъул хъанвай зи муьгъуьббат
Яргъарилай вахъ шезава.

«Лезги газет», 18-ноябрь, 1999-йис.

КІанда заз

Карагзава ара-ара
Ви милайим, сефил вилер.
Садра къванни ахквадатІа
Ви мили хъвер, жумарт гъилер?

Къисметди чун чара изва,
Накъвар ала зи вилерал.
Гъисс ийизма гилани за
На гай темен зи гъилерал.

Назик цуьк хъиз, хару гатай,
Къил хураваз, гъафил я зун.
Бейчара я есирда ви,
Гуьгъуьлдин зи кфил я вун.

НуькIрен рикI хъиз, къефесдавай,
Хурудай зи рикI къудгъазва.
Тар хъиз ягъай цIайлапанди
Акваз-такваз зун къуразва.

КIанда заз вун шагъвар хъана
Агатдайвал хурудив ви,
Я тахъайтIа, са къуш хъана
Гъахъдайвал хуш къапудив ви.

Гъуьлел

Сефил я зун, рикI я дарих,
Акатнава хиялрик къал.
ЦIур ийизва рикIи хурай,
Гъинихъ фин зун хъанвай бейгъал?!

Дар жигъирра рехъ авачир
Пехъи жезва тIал къилевай.
Гижи жезва къил фикиррик,
ГъикI акъудин югъ гъилевай?

Уьмуьр, гъиниз вун катзава
Дердеридай куьлуь-шуьлуь?
Жегъилвал зи на пучзава
ЧIугвадайвал къаних гъуьлуь.

Варцар-йисар къевез хъфизва
Лепеяр хъиз ахкахъзавай,
Гъуьлуьн къере рагъ акIизва
Зи умуд хъиз хкахъзавай.

Югъ, вацI хъиз, я рагъул, пехъи,
Акадна марф-хъана серин,

Фена гъуьлуьз накъварни зи
Мадни пара хъийиз дерин.

«Лезги газет», уьмуьр гуй ваз асиррин,
Сабурлу яз чаз авайвал лугъузвай.
Ви чарарай акурай чаз кар гъилин
Гъар лезгидин, девир вилик тухузвай.
Къез цийи йис мубаракиз шад я чун,
Йис-сандавай мадни гъахълу хъурай вун!

«Лезги газет», 30-декабрь, 1999-йис.

Мастан

(аялар патал)

Къарини къужа къуьзуь
Текдиз жезвай яшамиш
Абурухъ галаз кацин
Шарагни тир асайиш.

Къуьзекриз ам тир ала,
Гъар са амал багъа тир.
Назик ванцел гъарайиз,
Акъахдай ам къвез гиниз.

Къваздачир ам чилерал,
Хкаж жедай къуьнерал.
Тварни вичин Мастан тир,
Акунарни масан тир.

Хкадариз къугъвадай,
Цару туп хъиз аквадай.
Аялдив хъиз, гъилел къаз,
Зарафатсуз рахадай.

Хатадайни шенпидин
Зерре хатур хадачир.
Къифер чиркин эсиллагъ
Сад къванни къаз тадачир.

Эверайла, гар галаз,
Атана ам акъатдай.
Къаридинни къужадин
Сив шадвиляй алахъдай.

Гъатта йифиз ахварни
Пси галачиз жедачир.
Мастан ксун тавунмаз
Чпиз ахвар къведачир.

Фитнечи

Фитне авун чуру кар я,
Ам къанлудиз барабар я.
Чуру крар са амбар я,
Вун себеб яз, я фитнечи.

Чидач ваз я вах, я стха,
Буба, диде, пабни, арха,
Хвани, руш ви хъанва къаргъа
Вун себеб яз, я фитнечи.

Фитнедикай авач хийир,
Бес я, фитне мад на мийир.
Кхъейди я за и шиир,
Вун себеб яз, я фитнечи.

Фитне авун я куъз герек,
Чуру кардиз я вун безек,
Нез хъжезмач гьалал хуърек,
Вун себеб яз, я фитнечи.

АтІанва хъи халкъдин ахвар,
Кьулухъ элкьуъй а ви чархар,
Аллагъдиз ийиз за ялвар,
Вун себеб яз, я фитнечи.

Ваз гайиди гъи тарсар я?
Лагъ, вак квайди гъи азар я?
Хуъруънвиар лап бизар я,
Вун себеб яз, я фитнечи.

«Эренлардин сес» , 6-апрель, 2007-йис.

Чи газетдиз хейлин студентрин эсерарни акъатна. Абурун арада чпик умудар кутаг жедай авторарни ава. Чи фикирдалди, Дербентдай чаз кхъизвай студентка Асият Ражабовадин сифте камар писбур туш. Вичин кхъинрив ам къадирлувилелди эгечIзава.

Мердали Жалилов, шаир, информациядин отделдин редактор.
«Лезги газет», 17-февраль, 2000-йис.